

แผนแม่บท

15

พลังทางสังคม

ดึงพลังจากภาคส่วนต่าง ๆ ในทุกระดับของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่น และกลุ่มทางเศรษฐกิจสังคม มาเป็นพลังสังคม ร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม และประเทศให้เกิดความแข็งแกร่งและยั่งยืน

การดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐในช่วงที่ผ่านมา ช่วยสนับสนุนให้ภาคีการพัฒนาต่าง ๆ มีบทบาทในการพัฒนาสังคมมากขึ้นเล็กน้อย อย่างไรก็ตาม ยังคงต้องให้ความสำคัญกับการเตรียมการก่อนยามสูงวัยที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องในระยะยาว และยกระดับความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุเพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วน ทุกเพศ ทุกวัย สามารถเข้ามาเป็นกำลังที่สำคัญในการพัฒนาสังคมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ตารางสรุปสถานะการบรรลุเป้าหมายระดับประเด็น (Y2) และเป้าหมายแผนแม่บทย่อย (Y1)

Y2	ชื่อเป้าหมายระดับประเด็นแผนแม่บทฯ		ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570	
	150001	ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น	ดัชนีความก้าวหน้าของคนในมิติการมีส่วนร่วม เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4 ต่อปี	
Y1	ชื่อเป้าหมายแผนแม่บทย่อย		ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ปี 2570	
	150101	ภาคีการพัฒนามีบทบาท ในการพัฒนาสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง	ปริมาณทุนทางสังคม มีติด้านองค์กร ภาคประชาสังคม เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 15 ภายในปี 2570	
	150201	ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อน ยามสูงวัยเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น	สัดส่วนประชากรอายุ 25-59 ปี ที่มีการเตรียมการ เพื่อยามสูงวัยทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคมสุขภาพ และสภาพแวดล้อมต่อจำนวน ประชากรอายุ 25 - 59 ปี ทั้งหมด ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 65 ภายในปี 2570	
	150202	ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น อย่างต่อเนื่อง	สัดส่วนผู้สูงอายุเป้าหมายในระบบบริหารจัดการ ข้อมูลการพัฒนาคอนแบบชีเป้า ได้รับการดูแล ต่อผู้สูงอายุเป้าหมายในระบบทั้งหมด ไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ต่อปี	

สรุปแผนระดับที่ 3 ที่ส่งผลต่อการขับเคลื่อนแผนแม่บทฯ ประเด็นที่ (15) พลังทางสังคม

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น (15) พลังทางสังคม มีแผนระดับที่ 3 ที่ช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานของแผนแม่บทฯ ที่สำคัญ อาทิ

แผนปฏิบัติราชการ	หน่วยงานเจ้าของแผน
- แผนปฏิบัติราชการประจำปีของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	จังหวัดและกลุ่มจังหวัด
แผนปฏิบัติการด้าน...	หน่วยงานเจ้าของแผน
- แผนปฏิบัติการด้านการส่งเสริมวิสาหกิจเพื่อสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2567 - 2570	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ เพื่อสังคม
- แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน (พ.ศ. 2566 – 2570)	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ทั้งนี้ สามารถเข้าดูรายละเอียดเพิ่มเติมของแผนระดับที่ 3 ข้างต้น ได้จากในระบบ eMENSCR ตามรายละเอียดวิธีการใช้งานที่แสดงไว้ในภาคผนวก

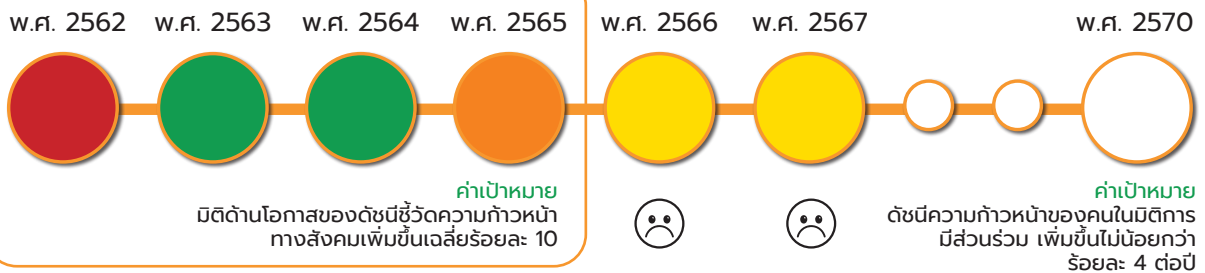
เป้าหมายระดับประเด็น
แผนแม่บทฯ (Y2)

150001

ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม
ในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น

พ.ม.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	ดัชนีความก้าวหน้าของคนในมิติการมีส่วนร่วม				
150001	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของกรรณราช		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2564) 0.5456	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 0.5371	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 0.5285	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4 (0.5901)	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 4 ต่อปี (0.6904)
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ลดลง 😞 ร้อยละ 1.56	ลดลง 😞 ร้อยละ 1.60		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 89.56 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 76.55 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น พิจารณาจากดัชนีความก้าวหน้าของคน (Human Achievement Index - HAI) ในมิติการมีส่วนร่วม (ประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ ร้อยละ ประชากรไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จำนวนองค์กรชุมชนต่อประชากรแสนคน ร้อยละครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่ม/ องค์กรในท้องถิ่น และร้อยละครัวเรือนที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของหมู่บ้าน) จัดทำโดยสำนักงาน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2566) พบว่า มีค่า 0.5285 และเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2565) ที่มีค่า 0.5371 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ แย่ลง คิดเป็นร้อยละ 1.60 ในขณะเดียวกันเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 หรือมีค่าดัชนีไม่น้อยกว่า 0.5901) พบว่า มีสถานการณ์ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคิดเป็น ร้อยละ 89.56 ของค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 4 ต่อปี หรือมีค่าดัชนีไม่น้อยกว่า 0.6904) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 76.55 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

ประเด็นท้าทายและข้อเสนอแนะ

ความท้าทายในการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมเพิ่มขึ้น พบว่า ภาคีเครือข่ายการพัฒนายังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับกฎระเบียบ ขาดการรับรองและสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เข้ามามีส่วนร่วมได้อย่างจำกัด ขณะที่การเตรียมความพร้อมให้กลุ่มคนวัยแรงงานเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพยังมีความท้าทายเกี่ยวกับปัจจัยเศรษฐกิจและการหารายได้ในวัยทำงานที่ส่งผลกระทบต่อการออมและความมั่นคงทางรายได้หลังเกษียณอายุ รวมทั้งยังขาดการมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม ดังนั้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนา มีข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ โดยปรับปรุงกฎระเบียบ สร้างกลไกการทำงาน ให้เอื้อต่อเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาสังคมของภาคีเครือข่าย รวมถึงสนับสนุนภาคประชาสังคมในการจัดเก็บข้อมูลระดับชุมชน เพื่อใช้วิเคราะห์สอสอบทานข้อมูลและร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ส่งเสริมการมีงานทำและมีรายได้ของวัยแรงงานและวัยสูงอายุที่ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเงินในอนาคต บูรณาการระบบบำนาญและระบบการออมเพื่อยามสูงอายุ พร้อมกับปฏิรูประบบการเงิน การคลังให้เหมาะสมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย

150101

แผนแม่บทย่อย | การเสริมสร้างทุนทางสังคม

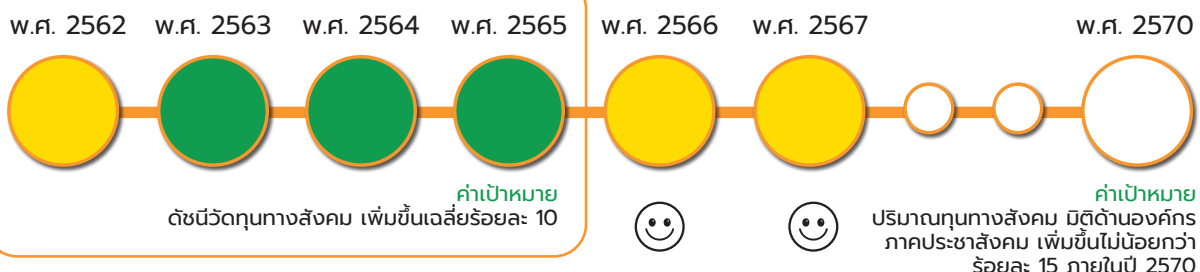
เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

150101

ภาคีการพัฒนา民兵ทบท
ในการพัฒนาสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

WU.

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	ปริมาณทุนทางสังคม มิติด้านองค์กรภาคประชาสังคม				
150101	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) 95,859 แห่ง	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) 97,605 แห่ง	(ข้อมูล พ.ศ. 2567*) 97,748 แห่ง	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 (101,697 แห่ง)	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ภายในปี 2570 (110,238 แห่ง)
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 1.82	ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 0.15		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 96.12 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 88.54 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : * จำนวนองค์กรชุมชนใช้ข้อมูลล่าสุด ณ พ.ศ. 2566 ส่วนองค์กรวิชาชีพเพื่อสังคมและกลุ่มวิชาชีพเพื่อสังคมฯ และสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย ใช้ข้อมูลล่าสุด ณ พ.ศ. 2567

ภาคีการพัฒนามีบทบาทในการพัฒนาสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง พิจารณาจากปริมาณทุนทางสังคม มิติด้านองค์กรภาคประชาสังคม (ข้อมูล พ.ศ. 2567*) มีจำนวน 97,748 แห่ง ประกอบด้วย (1) องค์กรชุมชน (ข้อมูล พ.ศ. 2566) มีจำนวน 97,125 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ที่มีจำนวน 95,468 แห่ง (2) องค์กรวิชาชีพเพื่อสังคมและกลุ่มวิชาชีพเพื่อสังคมที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติวิชาชีพเพื่อสังคม พ.ศ. 2562 (ข้อมูล พ.ศ. 2567) มีจำนวน 482 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่มีจำนวน 345 แห่ง และ (3) สมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กแห่งประเทศไทย (Global Compact Network Thailand : GCNT) (ข้อมูล พ.ศ. 2567) มีจำนวน 141 แห่ง เพิ่มขึ้นจากปี 2566 ที่มีจำนวน 135 แห่ง ซึ่งในภาพรวมปริมาณทุนทางสังคม มิติด้านองค์กรภาคประชาสังคมเพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้า ที่มีจำนวน 97,605 แห่ง สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่ดีขึ้น คิดเป็นร้อยละ 0.15 อย่างไรก็ตาม เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 3 หรือคิดเป็นไม่น้อยกว่า 101,697 แห่ง) พบว่ามีสถานการณ์ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคิดเป็นร้อยละ 96.12 ของค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ภายในปี 2570 หรือคิดเป็นไม่น้อยกว่า 110,238 แห่ง) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 88.54 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นหุ้นส่วนการพัฒนาประเทศ ผ่านการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ให้เป็นกลไกการทำงานที่มีความเข้มแข็ง และส่งเสริมการดำเนินงานของภาคีเครือข่ายเพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนา โดยเฉพาะภาคประชาสังคม อาทิ องค์กรชุมชน อาสาสมัคร และเครือข่ายภาคประชาชน ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในพื้นที่ในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายใหม่ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม

ต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชน/สังคม โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนท้องถิ่นสู่ความมั่นคงของมนุษย์ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงด้วยระบบข้อมูล TPMAP และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ที่มุ่งเน้นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนฐานราก โดยส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียงและการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน พร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาสและกลุ่มเปราะบางผ่านการสนับสนุนสวัสดิการและความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคม โครงการสร้างระบบบริหารจัดการงานอาสาสมัครของประเทศไทย ที่มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการงานอาสาสมัครของประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการประสานงานระหว่างอาสาสมัคร องค์กรอาสาสมัคร และภาครัฐ ให้สามารถจัดสวัสดิการสังคมและบริการสาธารณะได้อย่างรวดเร็ว ครอบคลุม และเท่าเทียม โดยตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี 2566 พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ.2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการดำเนินการสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกับข้อเสนอแนะ เช่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลกลุ่มเปราะบางโดยชุมชน ผ่านการเชื่อมโยงข้อมูล TPMAP ที่นำไปสู่การบูรณาการการทำงาน/สานพลังความร่วมมือของทุกภาคส่วนในพื้นที่ ทั้งชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่ ภาคประชาสังคม หน่วยงาน และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ทั้งนี้ การเร่งประชาสัมพันธ์การดำเนินงานขององค์กรและผลการดำเนินงาน/สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ของการเป็นภาคีเครือข่ายให้สาธารณชนรับรู้อย่างกว้างขวางยังมีการดำเนินงานไม่มากเท่าที่ควร

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้ภาคีการพัฒนา มีบทบาทในการพัฒนาสังคมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ เทคโนโลยีสารสนเทศ ฐานข้อมูลการพัฒนาสังคม ที่ยังมีข้อจำกัดในการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการเข้าถึงและใช้งานที่ยังไม่ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพเพียงพอ กฎระเบียบยังไม่เอื้อต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย การขาดกลไกที่ชัดเจนและยั่งยืนในการสนับสนุน รวมถึงขาดการเข้าถึงข้อมูลระดับชุมชนของภาคประชาสังคม ที่จะนำไปวิเคราะห์และจัดการแก้ไขปัญหาตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

ในการดำเนินงานระยะต่อไป หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงฐานข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการสนับสนุนการจัดเก็บและใช้ข้อมูลจากภาคประชาสังคม โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลชุมชน เพื่อให้สามารถวิเคราะห์และแลกเปลี่ยนข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุด เมื่อข้อมูลมีความครบถ้วนและสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาพื้นที่ได้ตรงตามกลุ่มเป้าหมายหรือความต้องการของชุมชน นอกจากนี้ การปรับปรุงกฎระเบียบและนโยบายต่าง ๆ ควรให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคีเครือข่ายและการเข้ามามีบทบาทของภาคประชาสังคมในการแก้ไขปัญหาสังคมยั่งยืนและตรงจุดยิ่งขึ้น

แผนแม่บทย่อย

การรองรับรองสังคมสูงวัยเชิงรุก

เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

150201

ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุ
เพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

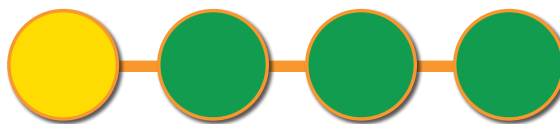

พ.ม.

พ.ศ. 2562 พ.ศ. 2563 พ.ศ. 2564 พ.ศ. 2565

พ.ศ. 2566 พ.ศ. 2567

พ.ศ. 2570

ค่าเป้าหมาย

สัดส่วนประชากรอายุ 25-59 ปี ที่มีการเตรียมการ
เพื่อยามสูงอายุทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคมสุขภาพ
และสภาพแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 60
เทียบกับจำนวนประชากรอายุ 25 - 59 ปี ทั้งหมด

ค่าเป้าหมาย

สัดส่วนประชากรอายุ 25-59 ปี
ที่มีการเตรียมการเพื่อยามสูงอายุทั้ง
มิติทางเศรษฐกิจ สังคมสุขภาพ
และสภาพแวดล้อมต่อจำนวนประชากร
อายุ 25 - 59 ปี ทั้งหมด ไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 65 ภายในปี 2570

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	สัดส่วนประชากรอายุ 25-59 ปี ที่มีการเตรียมการเพื่อยามสูงอายุทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคมสุขภาพ และสภาพแวดล้อมต่อจำนวนประชากรอายุ 25 - 59 ปี ทั้งหมด				
150201	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
		(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ร้อยละ 53.52 (proxy)**	(ข้อมูล พ.ศ. 2567) ร้อยละ 52.31 (proxy)**	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 61.81	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 65 ภายในปี 2570
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)			แย้ง ร้อยละ 2.27		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 84.62 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 80.47 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับใกล้เคียง ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : ** เป้าหมาย 150201 สถานการณ์ พ.ศ.2566-2567 ใช้ตัวชี้วัดเทียบเคียงมาพิจารณาาร่วมกัน ได้แก่ มิติเศรษฐกิจ ใช้ข้อมูลผลสำรวจภาวะทางการเงินของไทย และข้อมูล การเตรียมการออมเพื่อการเกษียณอายุของประชากรอายุ 26-59 ปี (ข้อมูลล่าสุด พ.ศ. 2565) มิติสุขภาพ ใช้ข้อมูลพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของประชากรวัยทำงาน ช่วงอายุ 25-59 ปี (ข้อมูลล่าสุด พ.ศ. 2567) และใช้ค่าเป้าหมายจากตัวชี้วัดเทียบเคียง เป็นค่าเป้าหมายที่ต้องบรรลุใน พ.ศ.2567 และ พ.ศ.2570

ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น พิจารณา เทียบเคียงจากข้อมูลในมิติต่าง ๆ ดังนี้ มิติทางเศรษฐกิจ จากรายงานผลสำรวจทักษะทางการเงินของ ไทย จัดทำโดยธนาคารแห่งประเทศไทย (ข้อมูล พ.ศ. 2565) พบว่า ทักษะทางการเงินของประชากรอายุ 20-59 ปี มีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 74.63 เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ที่ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 71.66 อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการเตรียมการออมเพื่อการเกษียณอายุของประชากรอายุ 26-59 ปี มีสัดส่วนผู้ที่มีการ วางแผนและเริ่มการออมเพื่อเกษียณแล้ว อยู่ที่ร้อยละ 59.60 ลดลงจากปี 2563 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 61.43

150201

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาในมิติทางสุขภาพ พิจารณาจากพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของประชากรวัยทำงาน ช่วงอายุ 25-59 ปี จัดทำโดยกรมอนามัย (ข้อมูล พ.ศ. 2567) พบว่า มีสัดส่วนร้อยละ 37.5 ลดลงจากปี 2566 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 40.5 สะท้อนให้เห็นว่าประชากรยังขาดความตระหนักในการเตรียมพร้อมด้านสุขภาพ ที่จะส่งผลต่อการเจ็บป่วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) และสุขภาพจะเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ดังนั้น เมื่อพิจารณาภาพรวมสถานการณ์ในทั้งสองมิติ พบว่า มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 52.31 ซึ่งลดลงจากปีก่อนหน้าที่มีสัดส่วนอยู่ที่ร้อยละ 53.52 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง คิดเป็นร้อยละ 2.27 ในขณะเดียวกัน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 (สัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 61.81) พบว่า มีสถานการณ์ต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยคิดเป็นร้อยละ 84.62 ของค่าเป้าหมาย และเมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570 (สัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 65) พบว่า มีสถานการณ์คิดเป็นร้อยละ 80.47 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับใกล้เคียงในการบรรลุเป้าหมาย (สีเหลือง)

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติใน พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการเตรียมการให้ประชากรวัยแรงงาน โดยเฉพาะวัยก่อนเกษียณอายุ (Pre Aging - อายุ 51 – 59 ปี) ให้เข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ การส่งเสริมการออมผ่านกองทุนการออมเพื่อการเกษียณทั้งภาคบังคับและภาคสมัครใจ เช่น กองทุนประกันสังคม มาตรา 33 และ มาตรา 39 กองทุนการออมแห่งชาติ กองทุนสำรองเพื่อการเลี้ยงชีพ กองทุนรวม/เพื่อการเลี้ยงชีพ (LTF/RMF) ส่งเสริมการออมในกลุ่มเด็กและเยาวชน การสร้างความรู้ความเข้าใจด้านทักษะด้านการเงิน รวมทั้งส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพวัยทำงาน การออกกำลังกาย และพฤติกรรมการรับประทานอาหาร เพื่อการมีสุขภาพที่ดีเมื่อสูงอายุ โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ โครงการเตรียมความพร้อมด้านโภชนาการเชิงรุก สำหรับประชากรวัยทำงานและผู้สูงอายุ เพื่อการมีสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน ของกรมอนามัย ที่มุ่งเน้นการป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและยกระดับคุณภาพชีวิต โดยใช้แนวทางสร้างความตระหนักรู้ พัฒนาศักยภาพบุคลากร และปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อพฤติกรรมสุขภาพที่ดีอย่างยั่งยืน โครงการสร้างสุขภาพทางใจเพื่อเป็นผู้สูงวัยที่มีคุณค่าและมีความสุข ของกรมสุขภาพจิต ที่มุ่งเน้นการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพจิตและจิตเวชสำหรับผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทุกระดับ ตั้งแต่การส่งเสริมสุขภาพจิตในผู้สูงอายุกลุ่มปกติไปจนถึงการดูแลรักษาผู้ป่วยสมองเสื่อมและผู้ที่มีปัญหาพฤติกรรมและจิตใจ โดยเน้นการพัฒนาศักยภาพบุคลากร เทคโนโลยี และนวัตกรรมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุและผู้ดูแล นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมทั้งในระดับบุคคลและระดับนโยบาย เพื่อวางรากฐานให้ประเทศไทยเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งพัฒนาให้ประชากรวัยแรงงานเป็นกำลังหลักในการดูแลผู้สูงอายุ

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้ประชากรไทยมีการเตรียมการก่อนยามสูงอายุเพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพเพิ่มขึ้น ยังคงเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและการหารายได้ในช่วงที่ยังเป็นวัยแรงงาน ซึ่งยังคงไม่เพียงพอต่อการออมระยะยาว รวมถึงความไม่แน่นอนของรายได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเงินในอนาคต ทำให้การวางแผนชีวิตในวัยสูงอายุเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญและได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจัง นอกจากนี้ยังขาดความตระหนักในเรื่องพฤติกรรมสุขภาพที่ดี ซึ่งจะช่วยลดการเจ็บป่วยและภาวะพึ่งพิงเมื่อสูงวัย

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักแก่ประชากรกลุ่มอายุ 25 - 59 ปี ให้มีความพร้อมก่อนสูงอายุ เพื่อให้สูงวัยอย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะการมีงานทำและมีรายได้ของวัยแรงงาน การมีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์ นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่ควรมีโครงการมารองรับ ได้แก่ การวางแผนการเงินของประชากร ด้วยการกำหนดนโยบายกระตุ้นการออมให้เหมาะสมกับกลุ่มวัยเพื่อเพิ่มแรงจูงใจ โดยเพิ่มสัดส่วนการออมภาคบังคับตามระดับรายได้ ขณะเดียวกันส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการเงินผ่านช่องทางต่าง ๆ อาทิ Social Media พร้อมทั้งรณรงค์และเสริมสร้างการมีสุขภาพที่ดีและความพร้อมด้านต่าง ๆ โดยส่งเสริมให้ประชากรวัย 25 - 59 ปี มีองค์ประกอบครบใน 3 ด้านหลัก ได้แก่ มีสุขภาพดี มีความมั่นคงทางสังคม และมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุจะเป็นผู้ที่สามารถดูแลตนเองได้มากที่สุดและยาวนานที่สุดโดยไม่ต้องพึ่งพิงผู้อื่น

แผนแม่บทย่อย

การรองรับรองสังคมสูงวัยเชิงรุก

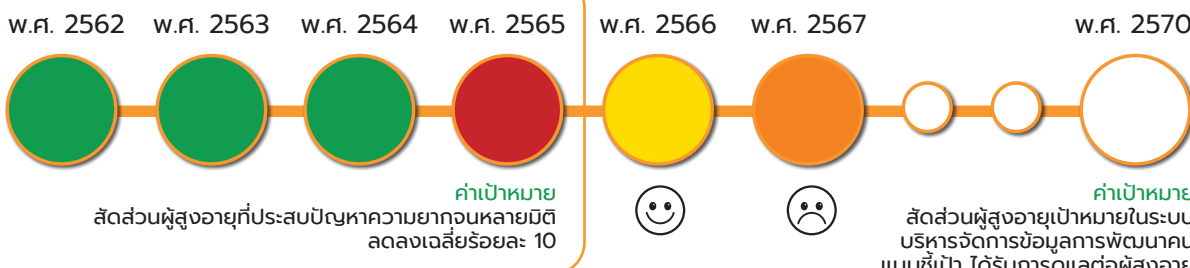
เป้าหมาย
แผนแม่บทย่อย (Y1)

150202

ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

พ.ม.

150202

สถานการณ์การบรรลุเป้าหมาย

ตัวชี้วัด :	สัดส่วนประชากรอายุ 25-59 ปี ที่มีการเตรียมการเพื่อยามสูงอายุทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคมสุขภาพ และสภาพแวดล้อมต่อจำนวนประชากรอายุ 25 - 59 ปี ทั้งหมด				
150202	สถานการณ์ปีก่อนหน้า เป็นปีของการรายงาน		สถานการณ์ พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567	ค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2570
	พ.ศ. 2565	พ.ศ. 2566			
	(ข้อมูล พ.ศ. 2565) ร้อยละ 99.875	(ข้อมูล พ.ศ. 2566) ร้อยละ 99.99 (ข้อมูล พ.ศ. 2566 3 เดือนแรก) ร้อยละ 99.945	(ข้อมูล พ.ศ. 2567 3 เดือนแรก) ร้อยละ 61.155*	ผู้สูงอายุเป้าหมายฯ ทุกคน (ร้อยละ 100)	ผู้สูงอายุเป้าหมายฯ ทุกคน (ร้อยละ 100)
การเปลี่ยนแปลง เทียบกับปีก่อนหน้า (ร้อยละ)		ดีขึ้น 😊 ร้อยละ 0.124	แย่ลง 😞 ร้อยละ 38.81		
สถานการณ์พัฒนา พ.ศ. 2567 เทียบกับค่าเป้าหมาย (ร้อยละ)				ต่ำกว่าค่าเป้าหมาย คิดเป็นร้อยละ 61.15 ของค่าเป้าหมาย	คิดเป็นร้อยละ 61.15 ของค่าเป้าหมาย อยู่ในระดับเสี่ยง ในการบรรลุเป้าหมาย

หมายเหตุ : * เนื่องจากใน พ.ศ. 2566 ได้มีการประชุมคณะกรรมการยกร่างแผนพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (คพว.) โดยมีการประกาศแนวทางการดำเนินการและกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้ศูนย์อำนวยการจัดการความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ศอพ.) ทุกระดับนำข้อมูลใช้ประกอบการดำเนินการในพื้นที่ ส่งผลให้ ศอพ. ทุกระดับเร่งดำเนินการช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย ส่งผลให้การดำเนินการ พ.ศ. 2566 มีจำนวนคนที่ได้รับการสำรวจและได้รับการช่วยเหลือเข้ามาเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การดำเนินการใน พ.ศ. 2567 สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอยู่ระหว่างจัดทำกลไกคำสั่งใหม่ทดแทนคำสั่งเดิมเพื่อให้เกิดการดำเนินการกลไกระยะต่อไปได้อย่างต่อเนื่องและเกิดการดำเนินการได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ใน พ.ศ. 2567 ไม่มีการประชุมคณะกรรมการฯ ส่งผลให้ ศอพ. ทุกระดับอาจยังไม่ทราบกลุ่มเป้าหมายในปัจจุบัน ส่งผลต่อจำนวนคน/ครัวเรือนเป้าหมายทั้งหมดที่ได้รับการสำรวจและได้รับความช่วยเหลือในระบบ TPMAP ในช่วง 3 เดือนแรกของ พ.ศ. 2567 ที่ลดลงเมื่อเทียบกับการดำเนินการในช่วง 3 เดือนแรกของ พ.ศ. 2566

จากเป้าหมายที่กำหนดให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง หากพิจารณาจากสัดส่วนผู้สูงอายุเป้าหมายในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้าได้รับการดูแลต่อผู้สูงอายุเป้าหมายในระบบทั้งหมด ประมวลผลโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล พ.ศ. 2567 ในช่วงการดำเนินการ 3 เดือนแรก) พบว่า ผู้สูงอายุเป้าหมายในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้าที่ได้รับการดูแล มีสัดส่วนเท่ากับ 61.15 เมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า พ.ศ. 2566 (ข้อมูล พ.ศ. 2566 ในช่วงการดำเนินการ 3 เดือนแรก) ที่มีสัดส่วนเท่ากับ 99.945 สะท้อนให้เห็นสถานการณ์การพัฒนาที่แย่ลง คิดเป็นร้อยละ 38.81 ในขณะเดียวกัน เมื่อเทียบกับค่าเป้าหมาย พ.ศ. 2567 และ พ.ศ. 2570 ซึ่งมีค่าเป้าหมายเดียวกัน (ผู้สูงอายุเป้าหมายฯ ทุกคน ได้รับความช่วยเหลือ) พบว่า มีสัดส่วนผู้สูงอายุเป้าหมายในระบบบริหารจัดการข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า ได้รับการดูแลต่อผู้สูงอายุเป้าหมายในระบบทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 61.15 ของค่าเป้าหมาย ส่งผลให้สถานะการบรรลุเป้าหมายอยู่ในระดับเสี่ยงในการบรรลุเป้าหมาย (สีส้ม)

การดำเนินงานที่ผ่านมา

การดำเนินงานเพื่อสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติใน พ.ศ. 2567 โดยภาพรวมหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องมุ่งให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมกลุ่มเปราะบางในพื้นที่ทั่วประเทศ เพื่อให้เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศอย่างครอบคลุมทุกมิติ อาทิ การดำเนินโครงการอบรมการพัฒนาคุณภาพแบบพุ่งเป้าสำหรับผู้สูงอายุกลุ่มเปราะบางทั้งด้านสุขภาพ ที่อยู่อาศัย การศึกษา รายได้ และการเข้าถึงบริการภาครัฐ ซึ่งได้ร่วมมือกับหลายภาคส่วน เพื่อให้เกิดความสุขในการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ พร้อมรับกับสังคมผู้สูงอายุได้อย่างเข้มแข็ง อาทิ โครงการสนับสนุนครอบครัวอุปถัมภ์ผู้สูงอายุ เพื่อสนับสนุนช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนและไม่มีผู้ดูแล หรือมีผู้ดูแลแต่ไม่สามารถเลี้ยงดูได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในถิ่นที่อยู่เดิมอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยมีผู้ดูแลในรูปแบบครอบครัวอุปถัมภ์ โดยมีโครงการเพื่อการขับเคลื่อนการบรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ (โครงการสำคัญ) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 อาทิ โครงการพัฒนาระบบคุ้มครองสุขภาพผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงที่บ้านและชุมชน ที่ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลตามมาตรฐานและเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอย่างเท่าเทียม นอกจากนี้ จากการติดตามข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมายในรายงานสรุปผลการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติ ประจำปี พ.ศ. 2566 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรง ส่งเสริมการจ้างงานผู้สูงอายุที่เหมาะสม พัฒนาทักษะอาชีพใหม่หรืออาชีพทางเลือก เพื่อเพิ่มโอกาสการทำงาน สร้างหลักประกันความมั่นคงในอนาคต

ประเด็นท้าทายที่ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมาย

ความท้าทายในการทำให้ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง อาทิ การขาดความมั่นคงทางด้านรายได้ที่ทำให้ผู้สูงอายุจำนวนมากต้องพึ่งพิงการสนับสนุนจากครอบครัวหรือรัฐ ซึ่งกลไกและมาตรการคุ้มครองทางสังคมที่มีอยู่อาจยังขาดความครอบคลุมและไม่สามารถรองรับความต้องการที่หลากหลายได้อย่างเพียงพอ นอกจากนี้ โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ เช่น ศูนย์บริการสุขภาพและพื้นที่สาธารณะ ยังคงเป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงบริการและการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพในระยะยาว

ข้อเสนอแนะเพื่อการบรรลุเป้าหมาย

เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมอาชีพที่ช่วยเพิ่มพูนศักยภาพของผู้สูงอายุ โดยเน้นการสร้างงาน สร้างรายได้ และส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มเปราะบางในนิคมสร้างตนเอง เพื่อการสร้างอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืน การสนับสนุนภาคีและภาคประชาสังคม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการจัดบริการดูแลผู้สูงอายุก็เป็นสิ่งสำคัญ นอกจากนี้ยังควรผลักดันการออมเพื่อการเกษียณอายุ และสนับสนุนให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดบริการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน การส่งเสริมการเรียนรู้ด้านอาชีพแก่ผู้สูงอายุและเครือข่ายชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ รวมถึงสถานที่สาธารณะและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ